

ností, když by bez své viny neměl jiné přiměřené náhrady a když by následkem toho bez odkladu exekuce zůstal bez přístřeší. Přístřeší jest tak nezbytnou životní potřebou, starost a péče o přístřeší je tak naléhavou, že nelze za dnešního notorického nedostatku bytů žádati na povinném, aby čekal, jak se pronajímatel, mající po ruce exekuční titul, zachová, a by náhodě ponechal, zda v bytě zůstane, či zda octne se na ulici. Při tom musí povinný počítati jednak s tím, že pronajímatel bude předpisem § 575, odstavec třetí, c. ř. s. nutkán k tomu, by a to v krátké době o exekuci zažádal, jednak s tím, že povinný dozví se o povolení exekuce teprve, až výkonný orgán k vyklizení se dostaví a je, nejsa oprávněn bez scudního poukazu ve výkonu exekuce ustáti, také skutečně provede. Právě-li se tudíž v nařízení, že exekuční soud může odložit exekuci, dlužno tomu rozuměti tak, že soud, který již exekučním soudem se stal nebo jako budoucí exekuční soud přišel by v úvahu, může na návrh odložit exekuci již povolenou nebo bezprostředně hrozící. Posléz řečený případ bude zde tehda, když jest zde exekuční titul k vyklizení a započala již lhůta k vyklizení. Dle této doby posuzuje se pak otázka, zda povinný bez své viny neopatřil sobě jiné přiměřené náhrady. V daném případě má pronajímatel proti nájemcům vykonatelnou soudní výpověď z bytu, výpověď zní k terminu srpnovému 1920 a návrh na odklad exekuce podán dne 2. srpna 1920, tedy při započetí lhůty stěhovací. Právem uznal tudíž rekursní soud, že návrh nelze pro domnělou předčasnost odmítati.

Čís. 661.

Služební smlouva ve smyslu zákona o obchodních pomocnících (ze dne 16. ledna 1910, čís. 20 ř. zák.) může přijíti k místu dle § 863 obč. zák. také konkludentním jednáním stran.

(Rozh. ze dne 14. září 1920, Rv I 367/20.)

Místní hospodářská rada v K. prodávala po několik měsíců lidové prádlo a obleky, po kterouž dobu byl u ní zaměstnán jako příručí žalobce, zaměstnaný jinak v obchodě Františka N-a, člena zmíněné hospodářské rady. Plat dostával žalobce po onu dobu od hospodářské rady; k nemocenské pokladně přihlášen nebyl. Dne 15. března 1919 dostal žalobce výpověď ku dni 1. dubna 1919; dne 6. dubna 1919 se roznemohl a byl léčen po delší dobu. Žalobu jeho, by mu hospodářská rada nahradila škodu, vzešlou nedodržením čtvrtletní výpovědi, a výlohy spojené s nemocí, procesní soud první stolice zamítl. **Důvody:** Jest nesporno, že místní hospodářská rada v K. po několik měsíců se ziskem prodávala lidové prádlo a obleky, provozovala tudíž obchod ve smyslu čl. 1. zák. o obchodních pomocnících. Ježto hospodářská rada nemůže býti považována za státní ústav ani za státem spravovaný fond, jest patrné vzhledem k ustanovení čl. 4. zákona ze dne 16. ledna 1910, čís. 20 ř. zák., že na zaměstnance její lze obdobně použítí pouze ustanovení čl. 3. cit. zák., spočívá-li jejich služební poměr na soukromoprávní smlouvě. Ježto nesporným přednesením stran bylo zjištěno, že žalobce skutečně v prodejné místní hospodářské rady vykonával práce příručího, závisel osud žaloby na tom, zda žalobci se podaří dokázati žalobní tvrzení, že jeho slu-

žební poměr spočívá na soukromoprávní smlouvě. Tento ukaz se žalobci nezdařil, ježto výpověďmi svědků nebylo prokázáno, že by mezi stranami byla ujednána služební smlouva, rovněž v zápisech hospodářské rady není usnesení o takové smlouvě. Žalobce zůstal ve službách Františka N-a, a byl jím pouze »půjčen« hospodářské radě, zůstav ve smluvním poměru pouze vůči tomuto. Není tudíž třeba zabývatí se otázkou, zda žalobce dostal platně ve smyslu zákona výpověď ku dni 1. dubna 1919. Nemo-censké pojištění bylo pak věcí jeho dosavadního zaměstnavatele Fran-tiška N-a. O d v o l a c í s o u d nevyhověl odvolání v podstatě z d ů - v o d ů soudu první stolice a dodal: V tom, že bylo žalobci poukázáno mě-síčně 300 K, nelze spatřovati perfekci služební smlouvy mlčky nastalou po rozumu § 863 obč. zák., nýbrž toliko odměnu za práce žalobcem v pro-dejně žalované strany skutečně konané. Z přijímání služeb a odměňování jich neplyne ještě nikterak sám sebou služební poměr, na nějž vztahovati jest předpisy zákona ze dne 16. ledna 1910, čís. 20 ř. zák., k tomu jest třeba smlouvy, a té zde nebylo.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc soudu první stolice, by jí znovu projednal a rozsoudil.

D ů v o d y:

Odvolací soud potvrdil rozsudek soudu procesního, jímž žaloba byla zamítnuta, vycházejí ve shodě se soudem stolice první z předpokladu, že žalobce nebyl ve služebním poměru k žalované okresní, pokud se týče k místní hospodářské radě v K., když ani jeden ze slyšených svědků neuvedl skutkových okolností, nasvědčujících tomu, že mezi stranami byla u j e d n á n a služební smlouva a také předložené zápisy neobsa-hují u s n e s e n í o takové smlouvě. Zcela správně vyložil soud stolice první, že na sporný poměr služební bylo by použití předpisů zákona o ob-chodních pomocnících ze dne 16. ledna 1910, čís. 20 ř. zák. Zákon ten ne-vyžaduje pro založení služebního poměru žádné zvláštní formy, platí tedy v té příčině všeobecná ustanovení zákonná, i dlužno tvrditi, že služební smlouva ve smyslu zákona o obchodních pomocnících nemusí býti uza-vřena výslovně, nýbrž že může přijíti k místu také dle § 863 obč. zák. konkludentním jednáním stran. Skutková zjištění rozsudku prvního soudu, v odvolacím řízení změny nedoznavší, že žalobce v prodejně místní ho-spodářské rady v K. skutečně v y k o n á v a l práce příručího, — že m í s t n í h o s p o d á ř s k á r a d a vyplácela mu měsíční plat 300 K, — ve spojení se skutečností, že protokol o zasedání místní hospodářské rady ze dne 21. března 1919 obsahuje zápis toho znění, že »záležitost pana J. (žalobce) a pana S., kteří jsou zaměstnání v prodejně, vyřízena tím, že se sdělí panu J., že nemůže činiti žádných námitek proti výpovědi (pro-puštění), která se tímto na 14 dnů potvrzuje«, — nedopouštějí pochybo-vati o tom, že žalobce s vědomím a za souhlasu povolaných zástupců místní hospodářské rady konal v obchodním podniku této služby kupecké třeba snad jen výpomocné, — že tedy mezi nimi trval poměr služební ve smyslu § 1 zákona o obchodních pomocnících ze dne 16. ledna 1919, čís. 20 ř. zák., byť ne výslovným ujednáním, tož přece mlčky (§ 863 obč. zák.) založený. Výtka činěná dovolatelem opačnému právnímu názoru soudu odvolacího (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) jest tedy oprávněna. Tomu není na zá-

vadu předpoklad soudu prvního, že žalobce zůstal »ve smyslu právním« ve službách Františka N-a a byl pouze přechodně, dokud se prodávalo přidělené oděvní zboží, svým zaměstnavatelem »propůjčen« místní hospodářské radě, poněvadž to nikterak nevyklučuje, že žalobce byl zároveň také ve službách místní hospodářské rady. Názor prvního soudu, že žalobce byl pouze vůči Františku N. ve smluvním poměru služebním, jest dle toho, co uvedeno, nesprávný. Soud první stolice však vycházející z tohoto mylného názoru nepokládá za potřebí zabývat se otázkou, zda žalobce dostal od místní hospodářské rady platně ve smyslu zákona o obchodních pomocnících (po případě ve smyslu nařízení ze dne 9. ledna 1919, čís. 15 a ze dne 28. února 1919, čís. 108 sb. z. a n.) výpověď ke dni 1. dubna 1919, a řešil otázku nemocenského pojištění také jen s onoho nesprávného hlediska právního. Řízení v první stolici zůstalo tedy kusým a poněvadž soud odvolací nezjednal v tom směru nápravy, ač žalobce již v odvolacím spise vytýkal v podstatě totéž, co nyní uvádí v dovolání, stíženo jest touž vadou i řízení odvolací (§ 503 čís. 2 c. ř. s.).

Čís. 662.

Pojistka, již dle pojišťovacích podmínek lze postoupiti, zastaviti nebo zciziti jen se souhlasem pojišťovatele nebo při níž jest mu dle pojišťovacích podmínek vyhrazeno právo, zkoumati oprávněnost majitele pojistky, není cenným papírem majiteli svědčícím.

(Rozh. ze dne 14. září 1920, Rv I 372/20.)

Žalovaná pojišťovací společnost uzavřela r. 1899 s Bedřichem B. pojišťovací smlouvu, zavázavši se vyplatiti mu pojištěný peníz nejpozději dne 4. března 1919, po případě při dřívějším jeho úmrtí. Všeobecné pojišťovací podmínky stanovily mimo jiné, že ku převodu, zástavě nebo prodeji pojistky osobě třetí jest třeba souhlasu ředitelství (§ 2), a že pojištěný peníz jest, není-li v polici pojišťovnou uznána jiná osoba za oprávněnou, vyplatiti majiteli police, jenž pokládá se za oprávněna a jehož legitimaci pojišťovna jest oprávněna zkoumati, nejsouc však k tomu povinna (§ 9). Pojištěný Bedřich B. stal se ve světové válce nezvěstným. Žalobce — osoba to pojištěnému cizí — domáhal se na pojišťovně vyplacení pojištěného peníze, tvrdě, že pojistka byla mu r. 1910 předána nyní již zemřelým otcem pojištěného. Pojišťovna výplatu odmítla opírajíc se o uvedené pojišťovací podmínky. Žaloba proti pojišťovně byla s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c e zamítnuta, N e j v y š š í m s o u d e m z těchto

d ů v o d ů:

Dovolatel trvá na svém názoru, že pojistka, o kterou jde, jest papírem na majitele znějícím a že ho pouhé držení její k přijetí pojistné sumy opravňuje. Právní povaha papíru majiteli znějícího nese ovšem sebou, že dle obsahu jeho závazek jím založený má býti doručiteli plněn, tak že již ta okolnost, že doručitel papír v rukou má, ho legitimuje a opravňuje plnění žádati a přijmouti, aniž by byl povinen dokazovati, že mu byl papír postoupen (§ 1393 obč. zák.). Avšak v tomto případě byla tato práva